

แนวทางการขับเคลื่อนแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคง ของชาติ (พ.ศ. 2561 - 2564) ในบทบาทของ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

สถานการณ์ปัญหาความมั่นคงของประเทศไทยปัจจุบันมีบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีลักษณะผสมผสานระหว่างปัญหาความมั่นคงรูปแบบเก่ากับปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่มีความซับซ้อน เชื่อมโยงและหลากหลายแตกต่างกันตามแต่ละพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อประชาชนและประเทศชาติโดยรวมในทุกมิติ ดังนั้น การป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง จึงไม่อาจใช้แนวทางและวิธีการดั้งเดิมที่ใช้แผนงานด้านความมั่นคงดำเนินการเพียงอย่างเดียว หากแต่จำเป็นต้องนำแผนงานพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงมาดำเนินการร่วมด้วย เพื่อให้คนและชุมชนมีภูมิคุ้มกัน และพร้อมเผชิญภัยคุกคามความมั่นคงต่างๆ

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี ได้จัดทำแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2561-2564) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือชี้้นำในการบริหารจัดการ ประสานงาน จัดสรรทรัพยากร ดำเนินงาน และติดตามประเมินผล เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติในระยะต่อไป มีประสิทธิภาพสูงสุดและเอื้อต่อกระบวนการพัฒนาประเทศโดยรวม นำไปสู่ความสมดุล มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และก่อเกิดประโยชน์สุขของประชาชน

การดำเนินงานพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติที่ผ่านมา การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ บรรลุเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับชาติครั้งแรกในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) ซึ่งได้รับปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานจากเดิมที่ใช้การปราบปรามด้วยกำลังอาวุธเป็นสำคัญ เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางอุดมการณ์อันเป็นภัยคุกคามความมั่นคงให้กับประเทศในขณะนั้น มาเป็นกระบวนการบูรณาการงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อเสริมความมั่นคงให้กับประเทศ โดยมีกรอบยุทธศาสตร์การดำเนินงาน 3 ประการ คือ 1) การประสานงบประมาณพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม กังบงประมาณพัฒนากองทัพ 2) การพัฒนาทรัพยากรเพื่อการเตรียมพร้อม และ 3) การพัฒนาเพื่อความมั่นคงของชาติ โดยมุ่งดำเนินงานลักษณะ “การพัฒนาเฉพาะพื้นที่” ในพื้นที่ยุทธพัฒนา และพื้นที่ป้องกันเพื่อขจัดเงื่อนไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ อาทิ การเข้าถึงอำนาจรัฐ การสร้างจิตสำนึกด้านความมั่นคงให้ประชาชน และการจัดตั้งถิ่นฐานเพื่อพัฒนาระดับการดำรงชีวิตของประชาชน ต่อมาเมื่อสถานการณ์ความรุนแรงยุติลง พื้นที่เป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาและมีความมั่นคงปลอดภัยแล้ว จึงสามารถเข้าสู่การพัฒนาในระบบปกติได้¹

สถานการณ์ภัยคุกคามความมั่นคง การประเมินความเสี่ยงและแนวโน้ม²

1. สถานการณ์ภัยคุกคามความมั่นคง

1.1 สถานการณ์โลก

การเมืองโลกมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่หลายขั้วอำนาจ และมีการสร้างดุลอำนาจใหม่ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงระเบียบโลก ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม สภาพการณ์ดังกล่าวส่งผลให้ประเทศไทยต้องกำหนดท่าทีเพื่อรักษาคุณภาพทางความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจ ในขณะเดียวกันมีการเปลี่ยนแปลงปัจจัยความมั่นคงในสถานการณ์โลกที่สำคัญ อาทิ ปัจจัยความมั่นคงของมนุษย์ จากสถานการณ์ที่ประชากรโลกมีจำนวนเพิ่มขึ้นนำไปสู่การขาดแคลนทางทรัพยากรโดยเฉพาะด้านอาหาร และพลังงาน และสัดส่วนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นจนส่งผลกับโครงสร้างประชากรโลก รวมทั้งปัจจัยความมั่นคงด้านพลังงาน สิ่งแวดล้อม และภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศเป็นปัญหาสำคัญของโลกที่รุนแรงมากขึ้น จึงต้องมีความร่วมมือในระดับนานาชาติเพื่อเผชิญกับภัยพิบัติที่เกิดขึ้น

1.2 สถานการณ์ในภูมิภาค

1.2.1 การขยายอิทธิพลและเพิ่มบทบาทของประเทศมหาอำนาจต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศมหาอำนาจมีการปรับเปลี่ยนนโยบายที่แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของการแข่งขันและการขยายอิทธิพลในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งในรูปแบบของการใช้พลังอำนาจทางทหาร ทางเศรษฐกิจ และการแทรกแซงทางการเมือง เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ในภูมิภาค ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเกิดความขัดแย้งจนอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและผลประโยชน์ของประเทศไทย

1.2.2 ความร่วมมือในกรอบประชาคมอาเซียน มีความเคลื่อนไหวสำคัญที่จะทำให้อาเซียนมีความเข้มแข็งทางการเมือง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การมีปฏิสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันมากขึ้นของประเทศสมาชิกอาเซียน อาจทำให้ภัยคุกคามรูปแบบเดิมมีโอกาสเกิดขึ้นได้น้อย ในทางตรงกันข้ามอาจทำให้ภัยคุกคามรูปแบบใหม่มีโอกาสเกิดขึ้นได้มากและรุนแรงขึ้น

1.2.3 ความขัดแย้งทางดินแดนและการใช้กำลังทางทหาร เป็นความขัดแย้งจากปัญหาความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดนทั้งทางบกและทางทะเล ที่มีแนวโน้มจะนำไปสู่การใช้กำลัง ความรุนแรงและการใช้กำลังทางทหารเพื่อแก้ไขปัญหาการกระทำผิดกฎหมายในบริเวณชายแดนที่อาจกระทบกระทั่งกับประเทศรอบบ้าน เพราะเกี่ยวข้องกับอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ

1.2.4 การย้ายถิ่นฐานของประชากร เนื่องจากระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตของประเทศในอาเซียนมีความเหลื่อมล้ำแตกต่างกัน จึงทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐานของประชากรจากประเทศหนึ่งไปสู่อีกประเทศ ในลักษณะเข้าเมืองผิดกฎหมาย ที่ส่งผลให้เกิดปัญหาการบริหารจัดการกลุ่มคนเหล่านี้ของแต่ละประเทศ ซึ่งจะสร้างปัญหาการเมืองระหว่างประเทศในอนาคตได้

1.3 สถานการณ์ในประเทศ

1.3.1 สถานการณ์ความมั่นคงในประเทศโดยรวม

1) **ความขัดแย้งทางสังคม การเมือง และสถาบันหลักของชาติ** เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากความไม่เข้าใจในความแตกต่างทางความคิด ความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรม ที่อาจนำไปใช้เป็นเงื่อนไข ในการสร้างความชอบธรรมในการใช้ความรุนแรง รวมทั้งมีความเคลื่อนไหวที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสถาบันหลักของชาติ ได้เพิ่มระดับและขอบเขตที่กว้างขวาง ในขณะที่สังคมไทยกำลังอยู่ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยที่ยังคง มีปัญหาเชิงโครงสร้างจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สังคม และการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงโลกทัศน์ ที่แตกต่างกันของกลุ่มคนในสังคม เป็นปัจจัยผลักดันให้เกิดความแตกแยกทางความคิดระหว่างคนกลุ่มต่าง ๆ ทำให้มีความเสี่ยงต่อการรักษาเอกภาพของชาติและการสร้างภูมิคุ้มกันของสังคมไทย

2) **ความยากจนและความเหลื่อมล้ำ** ความยากจนและความเหลื่อมล้ำ ยังเป็นเงื่อนไข และปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ข้อมูลปี 2558 พบว่า 1) มีคนจน จำนวน 4.48 ล้านคน หรือร้อยละ 7.2 ของประชากรประเทศ 2) มีคนเกือบจนจำนวน 5.63 ล้านคน หรือร้อยละ 8.38 ของประชากรประเทศ 3) คนจนส่วนใหญ่ ร้อยละ 62.2 อยู่ในพื้นที่ชนบท โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดน และ 4) คนจนมีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 56.9 และได้รับการศึกษาน้อย ผลจากการพัฒนาที่ผ่านมาปัญหาความยากจนได้ลดลงแต่ปัญหาความเหลื่อมล้ำยังไม่ลดลง โดยเฉพาะในด้านรายได้พบว่า ความไม่สมดุลของรายได้ระหว่างคนจนกับคนรวย ดังนี้ ประชากรกลุ่มจนที่สุดร้อยละ 10 มีสัดส่วนรายได้ร้อยละ 1.58 ในขณะที่ประชากรกลุ่มรวยที่สุดร้อยละ 10 มีสัดส่วนรายได้ร้อยละ 34.98 จึงมีช่องว่างรายได้ห่างกัน 22.08 เท่า นอกจากนี้ ยังมีปัญหาความเหลื่อมล้ำในด้าน การถือครองที่ดินด้านกระบวนการยุติธรรม และด้านการเข้าถึงบริหารพื้นฐานต่าง ๆ อันเป็นกับดักที่นำไปสู่เงื่อนไขของปัญหาความมั่นคง

3) **ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มลดลงและเสื่อมโทรม** จากการใช้ประโยชน์ที่ไม่คำนึงและตระหนักถึงขีดจำกัด และการแย่งชิงการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติ ในขณะที่ ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ เช่น การกำหนด

ขอบเขตพื้นที่อนุรักษ์ไม่ชัดเจนการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่เป็นธรรม มีความเหลื่อมล้ำ ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนและชุมชนและนำไปสู่ความขัดแย้งที่กระทบต่อความมั่นคง โดยปัญหาที่สำคัญคือ 1) พื้นที่ป่ายังคงถูก บุกรุกทำลายอย่างต่อเนื่องเพื่อใช้ประโยชน์ทางการเกษตรและลักลอบตัดไม้มีค่าบางชนิดทำให้เกิดความสูญเสียในระบบนิเวศน์และความหลากหลายทางชีวภาพ 2) ทรัพยากรน้ำขาดแคลนและมีปัญหาในการบริหารจัดการโดยมีปริมาณน้ำเพียง 2 ใน 3 ของความต้องการใช้น้ำ โดยเฉพาะด้านการเกษตรและอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้นในขณะที่น้ำในธรรมชาติลดลงและมีข้อจำกัดในการใช้พื้นที่สร้างแหล่งกักเก็บน้ำ ความขัดแย้งในการใช้น้ำและปัญหาการจัดการน้ำเสีย 3) ทรัพยากรดินเสื่อมโทรมขึ้นวิกฤตจากการใช้ต่อเนื่องยาวนานแต่ขาดการอนุรักษ์และพัฒนา มีปัญหาการชะล้างพังทลายสูงและมีความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ที่ดิน 4) ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งมีแนวโน้มรุนแรงขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 5) ปัญหาการจัดการขยะในชุมชนเมืองที่มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นปีละ 26.19 ล้านตัน แต่สามารถจัดการอย่างถูกต้องเพียง 7.88 ล้านตัน โดยในปี พ.ศ. 2558 มีขยะตกค้างมากถึง 30.49 ล้านตัน และ 6) ปัญหาหมอกควัน และไฟป่า โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดนและพื้นที่สูง

4) **การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ** จากปรากฏการณ์เอลนีโญ (ภัยแล้ง) และลานินญา (อุทกภัย วาตภัย) ทำให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติและสาธารณภัยขนาดใหญ่บ่อยครั้งและมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น ส่งผลกระทบให้เกิดความเสียหายต่อพื้นที่การเกษตร พื้นที่ชุมชนเมืองและวิถีการดำรงชีวิตของประชาชน

5) **สังคมผู้สูงอายุ** ปัจจุบันประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และในปี พ.ศ. 2564 จะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ โดยพื้นที่ภาคเหนือจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเร็วกว่าภาคอื่น ๆ 10 ปี ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรซึ่งมีผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อเศรษฐกิจระดับมหภาค ได้แก่ รายได้ต่อหัวของประชากร การออมและการลงทุน งบประมาณประเทศ การจ้างงาน ผลิตภาพของแรงงาน ทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ลดลง และระดับจุลภาค ได้แก่ ตลาดผลิตภัณฑ์และบริการด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการเงินและด้านสุขภาพที่ขยายเพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันทำให้ขาดกำลังแรงงานโดยเฉพาะในภาคเกษตร ส่งผลต่อปัญหาแรงงานต่างด้าวและการหลบหนีเข้าเมือง

6) **การเปลี่ยนแปลงสู่ความมั่นคงรูปแบบใหม่** กระแสโลกาภิวัตน์มีผลกระทบต่อความมั่นคง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม การทหาร เทคโนโลยี อาหาร และพลังงาน ก่อให้เกิดปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ เช่น การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ อาชญากรรมข้ามชาติและอาชญากรรมในประเทศที่เพิ่มและรุนแรงขึ้น การโจมตีและการ

จารกรรมทางไซเบอร์มีแนวโน้มจะเป็นประเด็นที่มีความเสี่ยงสูงขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจาก กำหนดมาตรการป้องกันทำได้ยากไม่ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงสู่สังคมเมืองที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทำให้การดำเนินชีวิตสมัยใหม่ที่เร่งรีบ แข่งขัน มุ่งวัตถุนิยม มีปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความเสี่ยงนำไปสู่ความขัดแย้งในสังคมเพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลต่อความมั่นคงของมนุษย์มากขึ้น

7) **ปัญหายาเสพติด** ประเทศไทยเผชิญกับการลักลอบค้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน จากการเป็นประเทศทางผ่านและประเทศปลายทาง โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ชายแดนฝั่งไทยและประเทศเพื่อนบ้าน อาศัยช่องทางพื้นที่ชายแดนในการลักลอบขนส่ง ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวมีแนวโน้มรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการแพร่ระบาดในกลุ่มเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงสำคัญ โดยภาครัฐได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าว ยังส่งผลกระทบต่อเนื่องไปสู่ปัญหาอื่น ๆ ด้วย อาทิ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาครอบครัว ชุมชน และสังคม

8) **สถานการณ์ชายแดน** พื้นที่ชายแดนซึ่งห่างไกลศูนย์กลางอำนาจรัฐมีสภาพทุรกันดาร จึงมีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาความมั่นคง หลายปัญหามีแนวโน้มขยายตัวเข้าสู่พื้นที่จังหวัดชั้นในอย่างต่อเนื่อง อาทิ ความขัดแย้งตามแนวชายแดนความไม่ชัดเจนของแนวเขตแดน การลักลอบหลบหนีเข้าเมือง ยาเสพติด แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบริเวณเขตแดนที่ส่งผลกระทบให้เกิดสาธารณสุขขนาดใหญ่ โรคระบาดตามแนวชายแดน อาชญากรรมข้ามชาติ ความขัดแย้งในกลุ่มประมงชายฝั่งกับประมงน้ำลึก การลักลอบและค่าน้ำมันเถื่อน

9) **แรงงานต่างด้าวและการลักลอบเข้าเมือง** การลักลอบเข้าเมืองของแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านและประเทศรอบบ้านมีแนวโน้มมากขึ้น เนื่องจากประเทศไทยกำลังประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ จึงต้องมีการจัดการปัญหาดังกล่าว โดยต้องสร้างสมดุลในการรักษาผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับความมั่นคงของชาติ และได้กำหนดมาตรการให้แรงงานต่างด้าวเข้าสู่ระบบการจดทะเบียนและการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว รวมทั้งหาแนวทางในการติดตามการเคลื่อนย้ายของแรงงาน อย่างไรก็ตามพบว่ามีความเสี่ยงต่างด้าวและขบวนการลักลอบขนแรงงานยังคงหลบหนีเข้าเมืองอย่างต่อเนื่อง ยิ่งไปกว่านั้นแรงงานต่างด้าวที่อยู่ในประเทศไทยจำนวนมากยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเงื่อนไขและการเข้าสู่ระบบที่ถูกต้อง ส่งผลให้วิถีการลักลอบเข้าเมืองเพื่อทำงานผ่านนายหน้าหรือผ่านเครือข่ายที่อยู่ในประเทศ จนทำให้บางส่วนถูกหลอกลวง นำไปสู่ปัญหาการค้ามนุษย์ การกดขี่แรงงาน

1.3.2 สถานการณ์ความมั่นคงในประเทศเชิงพื้นที่

1) ภาคเหนือ

- **พื้นที่ชายแดน** มีสภาพภูมิประเทศที่ห่างไกลศูนย์กลางอำนาจรัฐ และติดต่อกับประเทศรอบบ้านเป็นแนวยาว จึงเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาหลายประการ ได้แก่ ยาเสพติด ผู้หลบหนีเข้าเมือง และแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย การขยายตัวของพื้นที่ชุมชนชายแดน โรคติดต่อชายแดนระหว่างประเทศ ที่ยังไม่สามารถควบคุมได้ และปัญหาการเข้าถึงบริการของภาครัฐในด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะเส้นทางคมนาคม

- **พื้นที่ชั้นใน** ส่วนใหญ่เป็นป่าอนุรักษ์และป่าสงวนซึ่งเป็นพื้นที่ต้นน้ำ จึงเป็นเหตุให้เกิดปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่า การตัดไม้ทำลายป่า ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วม ดินโคลนถล่ม และภัยแล้ง

- **ปัญหาชาวเขาและชุมชนบนพื้นที่สูง** ชาวเขาและชุมชนบนพื้นที่สูงในภาคเหนือยังมีความเสี่ยงในด้านความมั่นคงและเรื่องยาเสพติด ประชากรชาวเขาบางพื้นที่ยังมีอัตราการเกิดสูง การอพยพเข้ามาจากนอกพื้นที่และนอกประเทศ พบว่าชาวเขาร้อยละ 43.2 ยังไม่ได้รับสัญชาติไทย ในขณะที่เดียวกันยังดำรงชีวิตโดยพึ่งพิงธรรมชาติ เช่น การทำเกษตรเชิงเดี่ยวแบบดั้งเดิม ส่งผลต่อการใช้ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่ถูกต้อง รวมทั้งการจัดตั้งถิ่นฐานที่อยู่อย่างกระจัดกระจายในพื้นที่อนุรักษ์ ห่างไกลทุรกันดาร และการคมนาคมที่ไม่สะดวก จึงทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในโอกาสการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน ส่งผลให้ตกอยู่ในสภาพความเป็นอยู่ยากจนการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมอย่างรวดเร็วไปสู่ความทันสมัยในเชิงวัตถุนิยม ทำให้ชาวเขาและชุมชนบนพื้นที่สูงปรับตัวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและชาตภูมิคุ้มกันที่เพียงพอในการดำเนินชีวิตอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมดั้งเดิม

2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- **พื้นที่ชายแดน** ประสบปัญหาสำคัญ คือ เส้นเขตแดนไม่ชัดเจน โดยเฉพาะจากการเปลี่ยนแปลงของเกาะดอนในแม่น้ำโขง การขยายตัวของชุมชนตามแนวชายแดน การลักลอบขนยาเสพติด ปัญหาแรงงานต่างด้าวและลักลอบเข้าเมืองจากประเทศรอบบ้านและประเทศเพื่อนบ้าน

- **พื้นที่ชั้นใน** ประสบปัญหาสำคัญ คือ การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและพื้นที่สาธารณประโยชน์ในหลายพื้นที่ อาทิ การบุกรุกพื้นที่ป่า โดยเฉพาะการลักลอบตัดไม้พะยูงเพื่อส่งออก ปัญหายาเสพติดที่เป็นแหล่งพักยำนำเข้าจากพื้นที่ชายแดน ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ

3) ภาคกลาง

- **พื้นที่ชายแดน** ประสบปัญหาสำคัญ คือ ยาเสพติด แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย การบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข โดยเฉพาะภัยน้ำท่วมและภัยแล้ง
- **พื้นที่ชายฝั่งทะเลและเกาะแก่ง** ประสบปัญหาสำคัญ คือ การกัดเซาะพื้นที่ชายฝั่ง การพังทลายของดินบริเวณชายฝั่ง การบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลน การแย่งชิงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ความขัดแย้งเนื่องจากความเห็นต่างทางการเมือง และปัญหา ยาเสพติด
- **พื้นที่ชั้นใน** ประสบปัญหาสำคัญ คือ ยาเสพติดกระจายอยู่ทั่วประเทศ แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่ลักลอบเข้าเมือง การบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อประกอบอาชีพ การไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกิน ปัญหาขยะและการบริหารจัดการน้ำ

4) ภาคใต้

- **พื้นที่ชายแดน** ประสบปัญหาสำคัญ คือ ความไม่ชัดเจนของเส้นแนวเขตแดน จนทำให้เกิดปัญหาการลักลอบข้ามแดน
- **พื้นที่ชายฝั่งทะเลและเกาะแก่ง** ประสบปัญหาสำคัญ คือ แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภาคการประมง การทำประมงรุกล้ำน่านน้ำไทย การค้ำน้ำมันและสินค้าหนีภาษี การใช้เครื่องมือประมงผิดกฎหมายทำลายทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล การกัดเซาะพื้นที่ชายฝั่ง
- **พื้นที่ชั้นใน** ประสบปัญหาสำคัญ คือ แรงงานต่างด้าวลักลอบเข้าเมือง ยาเสพติด ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่าง ๆ อาชญากรรมข้ามชาติ การบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและปัญหาสาธารณสุข
- **พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้** เป็นพื้นที่เฉพาะที่มีสถานการณ์ความรุนแรงละเอียดอ่อน และยังคงเกิดเหตุความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีผลกระทบต่อความมั่นคงอย่างยิ่ง

2. การประเมินความเสี่ยงและแนวโน้ม

จากการประเมินสถานการณ์ภัยคุกคามความมั่นคงทั้งในระดับโลก ภูมิภาค และประเทศโดยรวมและเชิงพื้นที่ รวมทั้งการประเมินการดำเนินงานและข้อจำกัดของการพัฒนา เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ เป็นที่ประจักษ์ว่า ในระยะที่ฝ่ายมาประเทศไทยยังคงเผชิญทั้งภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบเก่า และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ที่มีความแตกต่างกันไปตามสถานการณ์แต่ละพื้นที่ โดยเชื่อมโยงกันในทุกมิติ ส่งผลให้การดำเนินงานพัฒนา เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติในระยะต่อไปต้องเผชิญกับความเสี่ยงและแนวโน้ม ดังนี้

2.1 ความยากจนและความเหลื่อมล้ำ เป็นความเสี่ยงที่สำคัญซึ่งส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของคน ชุมชน ในพื้นที่เป้าหมาย เนื่องจากคนจนส่วน

ใหญ่ร้อยละ 62.6 อยู่ในพื้นที่ชนบท โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดน ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคง โดยสาเหตุพื้นฐานความยากจนมาจากปัญหาความเหลื่อมล้ำในเรื่องการกระจายโอกาส การพัฒนาที่ไม่ทั่วถึง การด้อยโอกาสในการเข้าถึงบริการพื้นฐาน ขาดข้อมูล องค์กรความรู้ และแหล่งทุนในการประกอบอาชีพ ความเหลื่อมล้ำในที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ซึ่งเป็นกับดักไปสู่ภัยคุกคามความมั่นคงและมีความเสี่ยงต่อการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคง ในปัจจุบัน ความเสี่ยงดังกล่าว มีแนวโน้มจะได้รับการแก้ไขปัญหาชัดเจนมากขึ้น ทั้งในระดับประเทศและระดับพื้นที่ โดยความยากจนมีแนวโน้มลดลง แต่ความเหลื่อมล้ำยังคงเป็นปัญหา ระยะต่อไปจะมีการมุ่งเป้าหมายไปสู่การแก้ไขปัญหาคนจนส่วนใหญ่ของประเทศในพื้นที่เป้าหมาย พร้อมกับแก้ไขปัญหาค่าความเหลื่อมล้ำที่เป็นกับดักของการพัฒนาประเทศ ซึ่งจะเป็โอกาสสำคัญในการขับเคลื่อนงานพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคง

2.2 การขาดภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิต เป็นความเสี่ยงซึ่งเป็นผลมาจากการประสบกับปัญหาและการเปลี่ยนแปลงที่ละเอียดอ่อน ชับซ้อน รวดเร็ว และรุนแรงขึ้น อาทิ ความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรระหว่างรัฐและประชาชน ทรัพยากรดิน ที่เสื่อมโทรม ภัยพิบัติทางธรรมชาติและสาธารณภัยรุนแรงและบ่อยครั้ง ทรัพยากรป่าไม้ที่ถูกบุกรุกทำลายและเสื่อมโทรมลง การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ทรัพยากรน้ำ ทั้งด้านการเกษตร และอุปโภคบริโภคขาดแคลนเนื่องจากข้อจำกัดในการพัฒนาแหล่ง กักเก็บน้ำ รวมทั้งสถานการณ์และบริบทความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงตามพัฒนาการของเทคโนโลยี และโลกาภิวัตน์ ทำให้ชุมชนและประชาชนในพื้นที่การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคง มีความเสี่ยงในการก้าวทันและรับมือกับบริบท ที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลต่อการขาดภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิต ความเสี่ยงดังกล่าว มีแนวโน้มที่จะไปส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของคน ชุมชน ในพื้นที่เป้าหมายการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงโดยตรง ในขณะที่ความพร้อมในการรับมือกับสิ่งที่เกิดขึ้นของคนและชุมชนยังมีข้อจำกัด จึงจำเป็นต้องเร่งสร้างภูมิคุ้มกันที่สอดคล้อง ก้าวทัน และรับมือกับความเสี่ยงดังกล่าว

2.3 การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคม เป็นความเสี่ยงในการขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคง ด้วยโครงสร้างประชากรของประเทศ กำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมผู้สูงอายุที่ส่งผลกระทบต่อผลิตภาพแรงงาน และกำลังการผลิต โดยเฉพาะในภาคการเกษตร ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในพื้นที่เป้าหมายการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคง ในขณะเดียวกัน สังคมไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่ความทันสมัยมากขึ้น จะมีการเคลื่อนย้ายแรงงานสู่เมือง การเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตไปสู่สังคมวัตถุนิยม และการเข้าสู่สังคมการสื่อสาร ทำให้ประชาชนในพื้นที่เป้าหมายบางส่วนไม่สามารถ

ปรับตัวได้ทัน ความเสี่ยงดังกล่าว มีแนวโน้มที่ประชาชนและชุมชนในพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงจะได้รับผลกระทบโดยตรง จึงจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และสามารถอยู่รอดได้อย่างเข้มแข็งบนพื้นฐานของวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน

2.4 การบริหารจัดการงานพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ เป็นความเสี่ยงในการขับเคลื่อนงานพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคง ที่ผ่านมายังขาดการบูรณาการอย่างเป็นองค์รวมที่มีเป้าหมายยึดประชาชนและพื้นที่ความมั่นคงเป็นจุดมุ่งหมายร่วมในการดำเนินงาน เครื่องมือและกลไกการขับเคลื่อนงานยังไม่มีประสิทธิภาพพอ บุคลากรปฏิบัติงานยังมีความรู้ความเข้าใจที่จำกัด และยังมีช่องว่างในการปฏิบัติระหว่างระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ ความเสี่ยงดังกล่าว มีแนวโน้มที่การขับเคลื่อนงานพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงจะต้องเผชิญ และหาหนทางแก้ไข โดยเริ่มมีสัญญาณที่ดีขึ้น ในการบูรณาการทำงานร่วมกัน การพัฒนาบุคลากรเพื่อเตรียมความพร้อมในงานพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคง การมีเวทีพูดคุย แลกเปลี่ยน เพื่อแก้ปัญหาร่วมกันทุกด้านในลักษณะประชารัฐ ที่สำคัญคือ สังคมไทยมุ่งยึดกรอบทำงานบนพื้นฐานของศาสตร์พระราชา และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น

จากสภาพประเด็นปัญหา ดังกล่าว ประกอบบทบาทของ กอ.รมน. ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ พ.ศ. 2558 กอ.รมน. ได้ตระหนักถึงผลกระทบของภัยคุกคามทุกรูปแบบ ทั้งในปัจจุบันและที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ที่นับวันจะมีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ในขณะที่ประเทศไทยจะต้องเดินทางไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนสังคมมีความสุขปราศจากภัยคุกคามหรือลดผลกระทบจากภัยคุกคามได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง จึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2561 - 2564) ในบทบาทของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ตามกรอบแนวทางการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ ตามแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2561-2564) เพื่อ เป็นแนวทางการขับเคลื่อนแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2561-2564) ให้หน่วยที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของหน่วย ในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่กระทบต่อความเป็นอยู่ของคน ชุมชน และพื้นที่เป้าหมาย อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาความเป็นอยู่ของคน ชุมชน และพื้นที่เป้าหมายให้ดีขึ้น อีกทั้งเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงให้กับประเทศชาติ และเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้คนมีจิตสำนึกด้านความมั่นคง และให้ชุมชนพื้นที่เป้าหมายมีความพร้อมในการรักษาความมั่นคง รวมทั้งให้ความสำคัญในมิติความมั่นคงร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมอาเซียน ต่อไป

บริบทของอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

1. ข้อมูลทั่วไป

กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เรียกโดยย่อว่า “กอ.รมน.” จัดตั้งขึ้น ตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551³ ตามมาตรา 5 เป็นหน่วยงานในสำนักนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีฐานะเป็นส่วนราชการ รูปแบบเฉพาะ อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ให้นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลเป็นผู้อำนาจการรักษาความมั่นคงภายใน กอ.รมน. และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของ กอ.รมน. โดยมีผู้บัญชาการทหารบกเป็นรองผู้อำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และมีการจัดโครงสร้าง การแบ่งส่วนงาน อำนาจหน้าที่ของส่วนงาน และอัตรากำลังของ กอ.รมน.⁴ เพื่อให้การปฏิบัติราชการและการบริหารงานของ กอ.รมน. เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ โดยมีการจัดโครงสร้างและการแบ่งส่วนงาน ดังนี้

- 1.1 ส่วนบริหาร ประกอบด้วย ผอ.รมน., รอง ผอ.รมน. และเลขาธิการ กอ.รมน.
- 1.2 ส่วนอำนาจการ ประกอบด้วย สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคง, สำนักการข่าว, สำนักกิจการมวลชนและสารนิเทศ, สำนักบริหารงานบุคคล, สำนักบริหารงานทั่วไป, สำนักงบประมาณและการเงิน, ศูนย์ติดตามสถานการณ์, กลุ่มตรวจสอบภายใน และกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
- 1.3 ส่วนประสานงาน เป็นส่วนงานที่จัดตั้งขึ้นตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อบูรณาการการปฏิบัติ และกำกับดูแลงานส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงของชาติเฉพาะด้าน
- 1.4 ส่วนปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ เป็นหน่วยที่รับผิดชอบและสนับสนุนการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ ได้แก่ กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค 1 - 4 (กอ.รมน.ภาค 1 - 4) และกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด (กอ.รมน.จังหวัด) 76 จังหวัด และ กอ.รมน. กรุงเทพมหานคร

2. กอ.รมน. ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ⁵ ไว้ดังนี้

2.1 วิสัยทัศน์

กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเป็นองค์กรหลักในการบูรณาการอำนาจการ และประสานการปฏิบัติในการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเพื่อให้เกิดความมั่นคงของรัฐ และความสงบสุขของประชาชน

2.2 พันธกิจ

2.2.1 วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และเสริมการปฏิบัติตามแผนงานและแนวทางการป้องกัน ปรามปราม ระวังยับยั้ง และแก้ไขบรรเทาเหตุการณ์ที่เป็นภัยหรืออาจเป็นภัยต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรทุกรูปแบบ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

2.2.2 ปกป้องสถาบันหลักของชาติและสร้างความรักสามัคคีของคนในชาติด้วยพลังประชารัฐ ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.2.3 ปกป้องดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมทั้งดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติหรือตามที่คณะรัฐมนตรี สภาความมั่นคงแห่งชาติหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมายเพื่อเป็นหลักประกันความเชื่อมั่นภายในประเทศและจากนอกประเทศ

2.2.4 พัฒนาและเสริมสร้างระบบการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และกลไกการขับเคลื่อนการปฏิบัติที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและจากนอกประเทศ

3. ประเด็นยุทธศาสตร์ กอ.รมน.⁶

3.1 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 บูรณาการการวางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และเสริมการปฏิบัติในการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

3.2 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินแนวโน้มสถานการณ์ที่อาจเป็นภัย หรือเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

3.3 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3.4 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

3.5 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาศักยภาพการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

ภารกิจ และอำนาจหน้าที่ของ กอ.รมน. ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ พ.ศ. 2558⁷

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ พ.ศ. 2558 หมวด 2 ข้อ 8 กำหนดให้มีคณะกรรมการอำนวยการและประสานการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ เรียกโดยย่อว่า “อปพ.” ประกอบด้วย

1. รองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นประธานอนุกรรมการ
2. เลขาธิการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นรองประธานอนุกรรมการคนหนึ่ง

3. รองปลัดกระทรวงมหาดไทยซึ่งปลัดกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย เป็นรองประธานอนุกรรมการคนที่สอง

4. อนุกรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนกระทรวงคมนาคม ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ผู้แทนกระทรวงแรงงาน ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้แทนสำนักข่างกรองแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ ผู้แทนสำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนกองบัญชาการกองทัพไทย ผู้แทนกองทัพบก ผู้แทนกองทัพเรือ ผู้แทนกองทัพอากาศ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมการพัฒนาชุมชน ผู้แทนกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ผู้แทนกรมป่าไม้ ผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

5. อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งประธานอนุกรรมการแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านความมั่นคง การบริหารการปกครอง การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการต่างประเทศ จำนวนไม่เกินห้าคน เป็นอนุกรรมการ

ให้ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และผู้อำนวยการส่วนงานความมั่นคงพิเศษ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ 9 กำหนดให้ อปพ. มีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์และประเมินผลสถานการณ์ความมั่นคงเพื่อเสนอแนะนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ ต่อ คณะกรรมการนโยบายและอำนวยการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (นพช.)
2. อำนวยการ ประสาน ละบูรณาการแผนงาน โครงการ และการปฏิบัติการของส่วนราชการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สามารถดำเนินการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. กลั่นกรองแผนงานและโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงาน เพื่อสนับสนุนการจัดระบบป้องกันและการสื่อสารเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน ชายฝั่งทะเล และเกาะแก่งที่มีปัญหาความมั่นคง
4. กลั่นกรองแผนงานและโครงการต่าง ๆ ของคณะกรรมการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในระดับพื้นที่ในเขตกองทัพภาคที่ 1-4 คณะกรรมการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในระดับพื้นที่ในเขตทัพเรือภาคที่ 1-3 และคณะกรรมการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในระดับพื้นที่ในเขตกองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด ก่อนเสนอ นพช. เพื่อพิจารณา
5. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ

การขับเคลื่อนแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ

(พ.ศ. 2561 - 2564)

การดำเนินการขับเคลื่อนแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2561-2564) ในบทบาทของ กอ.รมน. ได้ดำเนินการตามแนวทางการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติตามที่สำนักงาน สภาความมั่นคงแห่งชาติได้กำหนดไว้ในแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2561 - 2564) และเป็นไปตามบทบาทภารกิจหน้าที่ของ กอ.รมน. ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ พ.ศ. 2558 ซึ่ง กอ.รมน. (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคง) ได้ดำเนินการขับเคลื่อนแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2561 - 2564) ไปสู่การปฏิบัติ ดังนี้

1. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในแผน ประเด็นยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ โดยจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการการบริหารจัดการยุทธศาสตร์ การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติในการจัดทำแผนงานด้านความมั่นคงในแผน พัฒนาจังหวัด โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย กอ.รมน. ภาค 1 - 4, สล.พมพ.ทภ.1 - 4, สล.พมพ.ทรภ.1 - 3, สล.พมพ.กปช.จต., เจ้าหน้าที่ผู้จัดทำแผนงาน ด้านความมั่นคงจังหวัด (จังหวัดชายแดน 32 จังหวัด/จังหวัดชั้นใน 32 จังหวัด) (ป้องกันจังหวัด หรือสำนักงานจังหวัด) และผู้แทน กอ.รมน.จังหวัด (ฝ่ายทหาร) 76 จังหวัด โดยผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเอกสารจากผลการประชุม 3 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2561 - 2562) สรุปได้ดังนี้

ปี พ.ศ. 2560 การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการการบริหารจัดการยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ ประจำปี 2560 ⁸ เมื่อวันที่ 18 - 20 มกราคม 2560 ณ ภูเขางามรีสอร์ท จว.น.ย.ผลจากการประชุมสัมมนาทำให้ได้รับทราบปัญหาข้อขัดข้องในการดำเนินงานตามแผน และผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนามีความเข้าใจในยุทธศาสตร์

การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ สามารถกำหนดปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ของตนได้และนำไปจัดทำแผนงานด้านความมั่นคงของจังหวัด รวมทั้งสามารถนำปัญหาที่เกี่วข้องขีดความสามารถของจังหวัดมาพิจารณาจัดทำโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในระดับพื้นที่ (โครงการ พมพ.) เพื่อเสนอต่อ คณะกรรมการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในระดับพื้นที่ในเขตกองทัพภาคที่ 1-4 (พมพ.ทภ.1-4) คณะกรรมการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในระดับพื้นที่ในเขตทัพเรือภาคที่ 1-3 (พมพ.ทรภ.1-3) และคณะกรรมการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในระดับพื้นที่ในเขตกองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด (พมพ.กบช.จต.)

ปี พ.ศ. 2561 การประชุมสัมมนาการบริหารจัดการยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ ประจำปี 2561⁹ เมื่อวันที่ 24 - 26 มกราคม 2561 ณ ชลพฤกษ์ รีสอร์ท อ.บ้านนา จว.น.ย. ผลจากการประชุมสัมมนาทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา มีความเข้าใจในร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2561 - 2564) ได้รับทราบแนวทาง/วิธีการจัดทำแผนงานด้านความมั่นคง ได้รับทราบหน่วยงานที่สามารถสนับสนุนแผนงาน และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปกำหนดแผนงาน/โครงการเพื่อพัฒนาพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงต่าง ๆ รวมทั้งได้รับทราบปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการจัดทำแผนงานด้านความมั่นคงบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัด

ปี พ.ศ. 2562 การประชุมสัมมนาการบริหารจัดการยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติในการจัดทำแผนงานด้านความมั่นคงในแผนพัฒนาจังหวัด ประจำปี 2562¹⁰ เมื่อวันที่ 23 - 25 มกราคม 2562 ณ โรงแรมอยุธยา แกรนด์ไฮเต็ล อ.อุทัย จว.อ.ย. ผลจากการประชุมสัมมนาทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา มีความเข้าใจในแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2561-2564) ได้รับทราบแนวทาง/วิธีการจัดทำแผนงานด้านความมั่นคง แนวทางการจัดทำโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงเฉพาะพื้นที่ (โครงการ พมพ.) และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปกำหนดแผนงาน/โครงการเพื่อพัฒนาพื้นที่สนับสนุนการแก้ไขปัญหาความมั่นคงต่าง ๆ รวมทั้งได้รับทราบปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการจัดทำแผนงานด้านความมั่นคงบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาเพื่อความมั่นคง

2. การระดมความคิดเห็น ในการจัดทำแผนงานโครงการ พมพ. และพิจารณากลับกรองแผนแม่บทโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในระดับพื้นที่ (โครงการ พมพ.) ของ พมพ.ทภ., พมพ.ทรภ. และ พมพ.กบช.จต. โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการสำนักงานเลขาธิการคณะอนุกรรมการอำนวยการและประสานการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (สล.อปพ.) ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ได้แก่ ผู้แทนจาก กอ.รมน. (ส่วนกลาง), สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กรมกิจการชายแดนทหาร, กองทัพบก, กองทัพเรือ, กองทัพอากาศ, หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา, กระทรวงมหาดไทย, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงแรงงาน, กรมประชาสัมพันธ์, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวงพาณิชย์, กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, กระทรวงวัฒนธรรม, กระทรวงสาธารณสุข, กระทรวงคมนาคม, สล.พมพ.ทก.1 – 4, สล.พมพ.ทรก.1 – 3, สล.พมพ.กปช.จต., กองกำลังป้องกันชายแดน, มทบ.34 และ มทบ.38 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเอกสารจากผลการประชุม 3 ปี ย้อนหลัง (พ.ศ. 2559 – 2561) สรุปได้ดังนี้

ปี 2559 การประชุมเชิงปฏิบัติการ สล.อปพ.¹¹ เมื่อวันที่ 18–19 สิงหาคม 2559 ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ผลจากการประชุมสัมมนา ที่ประชุมมีมติเห็นชอบแผนแม่บทโครงการ พมพ. จำนวน 3 แผน ได้แก่ 1) แผนแม่บทโครงการ พมพ. ชายแดนไทย – กัมพูชา พ.ศ. 2561 – 2562 2) แผนแม่บทโครงการ พมพ. ภูผายล พ.ศ. 2561 – 2564 และ 3) แผนแม่บทโครงการ พมพ. รอยต่อ จว.ศ.ก. และ จว.อ.บ.

ปี 2560 การประชุมเชิงปฏิบัติการ สล.อปพ. ประจำปี 2560¹² เมื่อวันที่ 20 – 21 กรกฎาคม 2560 ณ ฟู้งหวานรีสอร์ท แอนด์ สปา อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ผลจากการประชุมสัมมนา ทำให้ได้รับทราบวิวัฒนาการและข้อมูลที่มีความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งได้รับข้อเสนอที่เป็นประโยชน์ นำไปสู่การแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องในการดำเนินงานและจัดทำแผนงานโครงการ พมพ. และพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ปี 2561 การประชุมเชิงปฏิบัติการ สล.อปพ. ประจำปี 2561¹³ เมื่อวันที่ 7 – 8 มิถุนายน 2561 ณ เดอะ คาวาลิ คาซ่า รีสอร์ท อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลจากการประชุมสัมมนา ทำให้ได้รับทราบแนวความคิดและความคืบหน้าในการจัดทำแผนการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงในระดับพื้นที่, แนวทางการจัดทำโครงการ พมพ., แนวความคิดการพัฒนางานของ ศอป.โครงการ พมพ. และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้หน่วยที่เกี่ยวข้องนำไปปรับใช้ในการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงในระดับพื้นที่ หรือโครงการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงในระดับพื้นที่ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. การประชุมคณะกรรมการอำนวยการและประสานการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (อปพ.)¹⁴ เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2562 ณ ห้องประชุมชั้น 3 อาคารรัตนฤดี กอ.รมน. เพื่อรับทราบผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และพิจารณากลับกรองโครงการ

พัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของหน่วยในระดับพื้นที่ ซึ่งเป็นการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ พ.ศ. 2558 ซึ่งผลจากการประชุม มีโครงการ พมพ. ที่ผ่านความเห็นชอบ อปพ. จำนวน 2 โครงการ ได้แก่ โครงการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงพื้นที่ชายแดนไทย – กัมพูชา (จังหวัดสระแก้ว) ในเขตกองทัพภาคที่ 1 (พ.ศ. 2561 – 2565) ของ กองทัพภาคที่ 1 และ โครงการปรับปรุงคลองยุทธศาสตร์เพื่อเป็นแหล่งกักเก็บน้ำตามแนวพระราชรัฐ ชวงบ้านคลองใหญ่ – เขาหนองบัว ตำบลคลองใหญ่ อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ของกองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด

จากผลการประชุมดังกล่าวข้างต้น ได้แก่ 1) การประชุมสัมมนาการบริหารจัดการแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (ปี พ.ศ. 2560 – 2562), 2) การประชุมเชิงปฏิบัติการสำนักงานเลขาธิการคณะอนุกรรมการอำนวยการและประสานการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (สล.อปพ.) (ปี พ.ศ. 2559 – 2561) และ 3) การประชุมคณะอนุกรรมการอำนวยการและประสานการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (อปพ.) ปี พ.ศ. 2562 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้ว เห็นว่า

1. ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา มีความรู้ ความเข้าใจ ในยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (ปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2561 - 2564) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปจัดทำแผนการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดได้ ซึ่งจะเห็นได้จากรายงานผลการดำเนินงานตามแผนงานด้านความมั่นคงของ กอ.รมน.จังหวัด อาทิ กอ.รมน.จว.ช.ม.¹⁵ โครงการประสานงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้ทำให้เพิ่มประสิทธิภาพในการอำนวยการของทุกภาคส่วนในการเตรียมความพร้อมของแผนงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนให้พร้อมรับมือกับภัยพิบัติอย่างยั่งยืนได้ กอ.รมน.จว.พ.ร.¹⁶ โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบบูรณาการ เป็นการป้องกัน เฝ้าระวังและแก้ไขปัญหายาเสพติด อบรมครู และนักเรียนแกนนำ เสริมสร้างภูมิคุ้มกันต้านยาเสพติดแก่นักเรียน

2. การดำเนินการตามแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2561 – 2564) ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุม สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปกำหนดแผนงาน/โครงการเพื่อพัฒนาพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาความเป็นอยู่ของคน ชุมชน และพื้นที่ให้ดีขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากรายงานผลการดำเนินงาน ตามแผนงานด้านความมั่นคงของ กอ.รมน.จังหวัด อาทิ กอ.รมน.จังหวัด ส.ต.¹⁷ โครงการเสริมสร้างการน้อมนำแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้

ความเข้าใจ และน้อมนำศาสตร์พระราชามาแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขยายผล อาชีพครัวเรือน สมมาชีพในหมู่บ้านเป้าหมาย 239 หมู่บ้าน ๆ ละ 10 ครัวเรือน ทำให้ ประชาชนมีวิถีชีวิตพอเพียงและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โครงการขยายผลหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล รุ่นที่ 3 ทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการ มีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง สามารถ นำไปขยายผลกับราษฎรรายอื่นๆ ในการประกอบอาชีพ โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง สามารถเลือกกิจกรรมในการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม/พื้นที่ ส่งผลให้เกิด การพัฒนาความเป็นอยู่ของคน ชุมชน และพื้นที่ให้ดีขึ้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554)¹⁸ ที่เน้นการวางแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนา (strategic planning) และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ภายใต้การพัฒนาที่ยึดคนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งส่งผลให้คุณภาพชีวิตของ ประชาชนดีขึ้น คนไทยร้อยละ 99.36 มีหลักประกันสุขภาพ กอ.รมน.จังหวัด ร.อ.¹⁹ โครงการหมู่บ้านประชารัฐ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ซึ่งผลจากการดำเนินการทำให้หมู่บ้าน มีความมั่นคง ประชาชนมีความมั่งคั่งอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)²⁰ ที่ให้ความสำคัญ ต่อการฟื้นฟูพื้นฐาน ด้านความมั่นคงที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยเฉพาะการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติของผู้มีความเห็นต่างทางความคิดและ อุดมการณ์บนพื้นฐาน ของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็น ประมุข และการเตรียมการรับมือกับภัยคุกคามข้ามชาติ

3. การจัดทำแผนงาน/โครงการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงในระดับพื้นที่ เป็นส่วน หนึ่งในการช่วยแก้ไขปัญหาคความมั่นคงให้กับประเทศชาติ อาทิ โครงการ พมพ. ภูผายล โดยให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหากลักลอบตัดไม้ทำลายป่า การบุกรุกทำลาย ทรัพยากรธรรมชาติ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจะเห็นได้จาก ผลการดำเนินงานโครงการในปี พ.ศ. 2557²¹ กองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ได้จัดตั้งชุดเฉพาะกิจ ปฏิบัติหน้าที่ลาดตระเวนเพื่อป้องกันและปราบปรามผู้ลักลอบกระทำผิดตาม พระราชบัญญัติป่าไม้ และจัดกำลังจากหน่วยปกติ (กรมทหารราบที่ 3) โดยบูรณาการร่วม และแสวงประโยชน์ จากการฝึกภาคสนามในแต่ละพื้นที่ในการจับกุมผู้กระทำผิด จากการ เปรียบเทียบสถิติการจับกุมปี 2556 และ ปี 2557 จะเห็นได้ว่าจำนวนครั้งเพิ่มขึ้น 114 ครั้ง ผู้กระทำผิดเพิ่มขึ้น 37 คน ตรวจยึดของกลางได้เพิ่มมากขึ้น ปริมาตร 292.01 ลูกบาศก์เมตร และในปี 2558 จับกุมและตรวจยึดของกลางไม้พะยูงได้ 15,400 ท่อน/ เหลี่ยม และผู้กระทำผิด จำนวน 45 คน อีกทั้งยังสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์

ของกองทัพบก ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การสนับสนุนการปฏิบัติการกิจการรักษา
ความมั่นคงภายใน²²

บทสรุป

การขับเคลื่อนแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2561 - 2564) เป็นการดำเนินการตามแนวทางในแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2561 - 2564) และตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ พ.ศ. 2558 เป็นการดำเนินการภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่ได้กำหนดแนวทางการพัฒนา โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านความมั่นคง ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต้องดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการสร้างเสถียรภาพภายในประเทศ ลดและป้องกันภัยคุกคามจากภายนอก รวมทั้งสร้างความเชื่อใจในอาเซียนและประชาคมโลก อีกทั้งยังสอดคล้องกับกับประเด็นยุทธศาสตร์ของกองทัพบก ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การสนับสนุนการปฏิบัติการกิจการรักษาความมั่นคงภายใน ซึ่งจากผลการดำเนินการขับเคลื่อนแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2561 - 2564) ในบทบาทของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยได้นำผลการดำเนินการดังกล่าวมาวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้ว เห็นว่าการดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวเป็นสิ่งที่ชี้ชัดเชิงประจักษ์ สามารถขับเคลื่อนแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติได้อย่างเป็นรูปธรรม และทำให้ได้แนวทางการขับเคลื่อนแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ ให้หน่วยที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติอันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาความเป็นอยู่ของคน ชุมชน และพื้นที่เป้าหมายให้ดีขึ้น อีกทั้งเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงให้กับประเทศชาติ และเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้คนมีจิตสำนึกด้านความมั่นคง และให้ชุมชนพื้นที่เป้าหมาย มีความพร้อมในการรักษาความมั่นคง รวมทั้งให้ความสำคัญในมิติความมั่นคงร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน และประชาคมอาเซียน ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. การดำเนินการตามแผนงานโครงการ การบริหารจัดการแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมย่อยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การประชุมสัมมนา การบริหารจัดการแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติในการจัดทำแผนงานด้านความมั่นคงในแผนพัฒนาจังหวัด, การประชุมเชิงปฏิบัติการสำนักงานเลขาธิการ

คณะอนุกรรมการอำนวยการและประสานการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (สล.อปพ.) และการประชุมคณะอนุกรรมการอำนวยการและประสานการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (อปพ.) ตามที่กล่าวมาแล้วนั้น ถือว่ามีความเหมาะสมดีแล้ว และเห็นสมควรให้มีการดำเนินงานเช่นนี้ต่อไปจนกว่าจะมีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงกรอบระยะเวลาของแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ เพื่อให้หน่วยที่เกี่ยวข้องนำความรู้ที่ได้รับไปขับเคลื่อนแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2561 – 2564) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วย ได้อย่างเป็นรูปธรรม

2. เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินการโครงการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงในระดับพื้นที่ (โครงการ พมพ.) ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ในการประชุมจัดทำแผนงาน/โครงการ ของหน่วย ควรมีการจัดทำแผนบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ให้มากที่สุด และควรมีผู้แทน กอ.รมน. เข้าร่วมให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะด้วย

3. เพื่อให้โครงการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงในระดับพื้นที่ (โครงการ พมพ.) เป็นไปอย่างโปร่งใส ยุติธรรม รวดเร็วและทันเวลา หน่วยในระดับพื้นที่ ควรขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นให้มากขึ้น ทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน

4. การจัดทำแผนงาน โครงการ และงบประมาณ ของหน่วยในระดับพื้นที่ควรพิจารณาถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของงบประมาณด้วย

5. กอ.รมน. ควรผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ จัดทำแผนงานโครงการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงเฉพาะพื้นที่ ให้สอดคล้องตามแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. 2561 – 2564) และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ พ.ศ. 2558 เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ทั้งนี้ ควรมีการปรับแผนงาน/โครงการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ด้วย